

Ondřej, jeden z členů poselstva krále Jiřího do Říma r. 1462, později spolu s budějovickou menšinou odpůrce Jiřího – 11 *válka*: odboj panské jednoty proti králi Jiřímu, vyvolaný papežem Pavlem II. – 12 *pan Zdeněk*: Zdeněk Konopišský ze Šternberka, vůdce panské jednoty; *škodil a bral* páchal škody a loupeže (na statech králových přívrženců) – 13 *obec*: zde míněno obyvatelstvo města vůbec – 14 *k Sovovi*: Ondřej Sova, člen městské rady, přítel Puklicův – 16 *k šturmu* na poplach; *nadálí se očekávali*, domnívali se – 17 *Robmhapa*: další čelný představitel budějovické německé menšiny

19 *starší mistr, kantor* představený městské školy, učitel – 22 *s napjatými kušemi* s napjatými, k stělně připravenými samostřily – 23 *což proč* – 24 *namlúval a zavedl* přemlouval a svedl – 30 *pancíř* brnění – 32 *pověžného svrci* strážného, hlásného svrhnout – 33 *ješto kterážto, co* – 35 *všickni naň křičí* všichni mu hlasitě spílají – 38 *před se* dopředu, ven; *ješto když* – 43 *brnřív* výrobce brnění – 45 *by otec doma byl* zda je otec doma – 48 *hyn tam* – 50 *jednajt* působí; *nebožtíček* nebožák, chudák – 51 *osadí* obsadí (strážemi); *podbranný* strážce brány – 54 *by stavili* zastavili by – 55 *aby dobře zjednali* aby (n. abyste) dobře pořídili

57 *biřicovým hlasem* silným hlasem (jako biřic, obecní hlasatel) – 58 *odpuštění od města* příkaz k opuštění města (protože nesouhlasili se zachováním věrnosti králi) – 64 *s braní* se zbraní – 66 *aby reťoval* aby bránil; *Hic fuit omnis derselbig gesell*: Ten byl z téže chásky – 70 *běželi* mocně útočili s násilím – 71 *vystrčiti* vyraziti – 73-74 *s jinú svú lotrovinú* s ostatní svou lotrovskou čeledí – 75 *na ponebtech* v poschodích, v místnostech v patře – 82 *připánkav mu* osloviv jej „pane“ – 83 *druhé* podruhé – 87 *teď zde* – 95 *ujistím* přesvědčím o jistotě, bezpečnosti – 98 *návěšti* znamení, pokyn – 100 *se dává* vzdává se – 105 *zvyjebaný* prohnáný

108 *lebku* přílbu – 109 *stavil* stavěl, nasazoval – 121 *kdož se jediné k němu dotřiti* mohl kdokoli se jen k němu mohl dostat – 126 *uraziti* poraniti, zraniti – 128 *jměli* měli za to – 134 *uzdař* výrobce uzd – 140 *předkem* předem, přední stranou – 141 *přes kirchov* přes hřbitov – 144 *zaskočil* bratra skočil před bratra (aby ho kryl) – 154 *odpusřila* dovolila – 154-155 *punt byl zavřen* bylo zosnováno spiknutí – 158 *kustošem* dozorcem – 174 *s turkusími* s tyrkysy

177 *sadili* ustanovili, dosadili – 186 *hánčivě* hanlivě – 197 *že jest kšaft a poručenství učinil* a tak učinil poslední vůli a odkaz – 199 *chutně* rychle – 200 *do troku* do necek – 202 *nedali žádnému k němu* nevypustili k němu nikoho – 209 *břichatá* těhotná – 222 *abychom vězení slíbili* abychom slíbili, že se nepokusíme o útěk – 223 *na krátce* zkrátka, naprosto ne – 225 *druhdy* někdy – 225-226 *ve čtvrtek Božího těla*: 28. května 1467 – 230 *z Vráta*: Vrata (Brod) severových. od Budějovic – 233 *vně* vokna venku před okny; *dvorně* ošklivě, hanebně – 242 *nemohli nikde kata jmtti* nemohli nikde sehnat kata – 250 *ano... není* že není – 252 *pod kládu*: kláda s otvory pro nohy vězňů – 256 *neprávě* neprávem, bezprávně – 257: podle Luk. 23, 34 – 258 *hrdlo...* vážil hrdlo, život nasazoval – 262 *týž* též

MIKULÁŠ Z PELHŘIMOVA (BISKUPEC) TÁBORSKÁ KRONIKA

V této latinsky psané kronice je vtělena celá osobnost prvního a posledního táborského biskupa (o něm viz zde na s. 56). Kronika není táborskou válečnou historií, nýbrž je obrazem ideového vývoje táborského v protikladu k husitské ortodoxii, představované pražskými mistry. To již naznačuje její titul, jak se zdá,

původní: *Kronika obsahující při kněži tábořských i útoky pražských mistrů proti ní (Chronicon causam sacerdotum Taboriensium continens et magistrorum Pragensium eiusdem impugnationes; Bohuslav Bilejovský o ní mluví v 16. století jako o „Aktech tábořských“)*. Byla psána po Lipanech v předtuše nových zápasů o udržení táborství. První část spisu, sahající do r. 1431 a nejobšrnější (skoro dvě třetiny celku), dopsal Biskupec 22. prosince 1435; druhá část, o ujednání basilejských kompaktát i smlouvy mezi tábory a císařem Zikmundem, byla dokončena 28. února 1442 a byla jen krátká (sotva dvanáctina celku), protože o jejím hlavním předmětu, o kompaktátech, napsal Biskupec zvláštní (bohužel ztracený) spis; třetí část, která dodala celému dílu vlastní aktuálnost, o synodách v letech 1441-1444, končí lednovým sněmem roku 1444 a byla napsána nedlouho po něm.

Vypravování je tu málo, ani ne desetina celku, a vlastní obsah tvoří akta, spisy polemického rázu, většinou tábořské. Nebyl-li Biskupec sám původcem těchto akt své strany, měl na nich alespoň přední účast. Povahu jeho díla, výběr látky i formu určoval poměr k pražské straně, která je představována bez rozlišení na různé skupiny. Podobně i táborství tu má ráz oficiální, bez ohledu na radikálnější nebo mírnější odstíny. Biskupec se zvláště varoval zmínek o radikální levici z prvních let, s níž odpůrci tendenčně ztotožňovali táborství vůbec.

Když těmito a podobnými hlasy chuděrka vdova církev, bouří otrhaná, nepřestávala křičet a před bohem nejhlaskavějším poklekala i na bránu jeho bez přestání tlouci neustávala, shlížeje na její sklíčení a ponížení, vzbudil pán ve slavném království Českém své věrné služebníky, slova svého kazatele, kteří hledíce k takovému, jak se dříve vypisuje, znetvoření církve a po vzoru Nehemiáše, oplakávajícího zrušení města i chrámu jeruzalémského i spálení jeho bran, a uvažující o nápravě toho, počali truchlit a velmi se rmoutit a různým způsobem ve své úzkosti uvažovat, mohli-li by nějak pomoci svedeným od Antikrista. A ti, napomínající lid jak vyšší, tak nižší a rozličnými vybídkami ze zákona božího na ně působíce, jako že to byli mužové mocní a zkušení v díle i v řeči, v krátké době s pomocí boží, uštědrující hojnou milost kázáním svých poslů, naklonili myslí mnohých, aby přilnuli k pravdě evangelické. Neboť skrze milost boží, jež dala služebníkům svým evangelium hlásajícím slovo se silou velikou, padlo símě slova božího na půdu dobrou a úrodnou. Tak se stalo, že pro jejich věrné kázání, jak v průběhu dalšího vypravování vysvitne, byli mnozí ve svrchu řečeném slavném království Českém i markrabství Moravském pohnuti k dobrému a byli pro pravdu vystaveni mnohým protivěnstvím. Onen však, jenž o tom svědectví vydává a toto napsal, ví, že se to dalo v pravdě a přesně tak mezi stranami, jež dále budou jmenovány, od doby kázání boží paměti mistra Jana Husa i potom, jak vypravuje historie dále, aby také čtoucí tomu věřili. I prosí všechny, kteří dále psanou historii budou číst anebo uslyší předčítat a slyšenému porozumějí, aby mu odpustili, najdou-li v ní něco složeno neobratně. A jestliže se komu na studiích akademických vychovanému tento jeho spis znelíbí snad proto, že spisovatel, postupuje v řeči jakoby pěšky, vedl si v něm po selsku více, než je slušno, takovému každému spisovatel

oznamuje, že vhodnější je skryté věci po selsku vysvětlovat než zjevné věci mudrováním zatemňovat. Neboť řeč vždy vybroušená je vždy nemilá, protože, co se nesnadno uchem vnímá, i tupějším rozumem se přijímá. Proto ten, kdo píše způsobem lidovým, chce přizpůsobit svou řeč k tomu, aby každý, kdo ji slyší, v totéž doufal; nechť mu tedy boží moudrost vštípí, co by přispělo k chvále jména božího. A vězte všichni, kdo toto budou číst nebo slyšet, že nic nicotného, lživého ani smyšleného náš spis nevypravuje, leč to, co je pravda. Odtud každý, kdo nestranným okem pohlédne na to, co dále bude řečeno, bude moci od základu poznat věc kněží tábořských, kterou spisovatel hájil proti některým mistrům pražským i proti kněžím jich se přidržujícím, a bude moci posoudit námitky strany druhé, týchž mistrů, jsou-li pravdivé.

Část první – kapitola 1

Počátek a příčina, proč se český lid zasazoval, a to zprvu jednotně, o svobodu zákona božího; potom příčina sebrání a shromáždění k válce a počátek pře o čtyři artikuly, o něž se zasadili.

Když z daru i milosti boží muž chvalitebné i, jak se doufá, svatě paměti, mistr Jan Hus, svatého Písma prohlášený bakalář a obzvláštní kazatel evangelia, muž dobrý i spravedlivý i pravověrný, od mnoha let v království Českém životem, mravy i pověstí chvalně proslulý, obyvatele království pravověrně učil zákonu božímu podle výkladu svatých doktorů, v něm se pravdivě zakládajících, a ve svých spisech zanechal mnoho výkladů v jazyku latinském i českém, všecky bludy i kacířstva velmi vytrvale zamítaje i k zamítání jich stále a věrně napomínaje, i k pokoji a k lásce, seč byl, slovem, písmem i činem ustavičně povzbuzuje; pročež, nechťe zapřít Krista a jeho evangelium, raději léta páně 1415 v Kostnici podstoupil trest kruté smrti; a když mistr Jeroným z Prahy, dobré paměti, muž obzvláštním, jakoby mléčným zdrojem výmluvnosti oplývající, na několika universitách mistr svobodných umění a filosof výborný, jehož pověst měla ohlas v mnohých zemích, bohu i národu českému v naději věrný, pro vyznávání téhož evangelia byl na lživé udání svých krajanů i protivníků beze všeho milosrdenství tamtéž roku hned následujícího zatracen i k smrti odsouzen a stejnou smrtí život svůj ukončil, podobně jako i mnozí jiní z jejich předchůdců i následovníků, jak duchovní, tak světští v království Českém i v markrabství Moravském pro vyznávání téže pravdy zahynuli – tu z jejich stálosti i z božího navštívení mnozí dobří věrní v království Českém i v markrabství Moravském byli k dobrému podníceni a pohnuti. A tak zvláště a zejména roku 1419 se sešlo shromáždění lidu na jedné hoře, na které se tenkrát v pevně stanovených dobách scházel lid z mnohých krajů

a měst pro slyšení slova božího i svobodné podávání svátosti oltární dospělým i s dětmi. Zde z daru i milosti boží i skrze věrné kázání slova božího od kazatelů prostý lid poznává, že byl od falešných kněží zaveden od pravé víry, obřadu i pořádku a spravedlnosti křesťanské, a vida, jak věrným kněžím bylo po farách bráněno svobodně rozsévat slovo boží i podávat svátost oltární lidu podle ustanovení Kristova, i nechtěje setrvat v tomto zavedení a maje důvěru v pána i v pravdu jeho, uspořádal s některými slovutnými lidmi stavu rytířského po horách i krajích se zbožným i pravověrným úmyslem shromáždění především pro chválu boží a svobodné hlásání slova jeho i podávání svrchu řečené svátosti oltární, aby se, poznávající pravý zákon boží i opouštějící lžikněze, utekli ke Kristu, pravému učiteli spravedlnosti i napraviteli, a k jeho apoštolům, aby tak od nich napraveni mohli setrvat v pravém řádu křesťanském. A v těchto časech byly tyto níže psané články všemu lidu na horách shromážděnému od svrchu řečených kněží jako nález kázány a zvěstovány:

Předně, že evangeličtí kněží nemají držet pořadem práva občanského polnosti, platy a světská dědictví ani světsky vládnout.

Za druhé, že desátky podle zákona milosti nemají být kněžím stanoveny povinně, nýbrž že věřící křesťané mají svým kněžím, kteří se horlivě a účinně starají o jejich spásu, potřeby věrně poskytovat, ne podle zvyku židovského nebo podle Konstantina, nýbrž podle zřízení Ježíše Krista a učení evangelického, jak bylo od apoštolů prohlášeno.

Za třetí, aby se kněží zákona lásky zřekli všeho nároku na světské panování nad polnostmi nebo domy nebo věcmi, které jakkoli podle onoho nároku dříve získali, a aby podle obyčeje evangelického, ať by bydlili kdekoli, trávili čas i žili podle učení Ježíše Krista; přece však řečení kněží mohou sídlit v domech nadačních, jsou-li podle obyčeje evangelického příkladně zřízeny, ovšem s podmínkou, že nárok na světské panování bude prostě odstraněn a odňat.

Za čtvrté, že zákon evangelický je sám sebou úplně postačitelny ke správě církve bojující, bez obřadů Starého zákona i bez řádů od lidí k němu dodatečně přidaných, které témuž zákonu působí pohoršení, újmu a překážku a které více škodí než prospívají ke spásu.

Za páté, že se věřící mají vyhýbat zřejmým zlodějům i lotrům, vstupujícím do ovčince ovcí jinak než skrze Krista, a že mají poslouchat pastýře pravého i hlasu jeho, cizích se varující a hlasu jejich neposlouchající.

A tehdy týž lid spolu s kněžimi s ním pracujícími neměl v úmyslu válčit, ale toliko stál o to, jak by byl rozmnožen, setrvává v dobrém i ve víře obecné a spojen s jinými věřícími, nemaje v úmyslu jiným jakkoli zle škodit. A tak posléze ve veliké lásce a v množství se shromáždili i s obcí pražskou léta svrchu řečeného na širém poli zvaném „Křížky“ a vešli zároveň do Prahy, jediný úmysl majíce, jak by především mohl zákon boží

mít svobodu a jak by mohlo být království České očištěno od lživého na-
rčení z kacířství od protivníků. A v té víře i v lásce a v dobrém předsevzetí
110 vzájemně se utvrzující, učinily všechny svrchu řečené obce s urozenými
a slovutnými svrchu dotčenými rytíři a mezi sebou tamtéž, totiž v Praze,
jednomyslné usnesení, přijímající tyto čtyři níže psané články, za něž
se i dnes zasazují, za při zákona božího.

Předně, aby bylo slovo boží podle ustanovení Spasitelova svobodně
115 i bez překážky kázáno a zvěstováno od vhodných kněží páně i od levitů.

Za druhé, aby byly všechny hříchy smrtelné a zvláště veřejné, a pokud
se to může rozumně stát, soukromé i jiné nezřízenosti odporující zákonu
božímu v kterémkoli stavu řádně, rozumně i všeobecně těmi, na nichž to
záleží, staveny, napravovány, trestány a podle možnosti i vyhlazovány.

120 Za třetí, aby byla svátost oltářní pod obojí způsobou, totiž chleba
i vína, všem věrným Kristovým, kteří se skrze žádný smrtelný hřích ne-
stali jí nehodnými, podle výroku i ustanovení Spasitelova svobodně podá-
vána i od nich přijímána.

Za čtvrté, aby kněžstvo, zanechajíc panování světského nad bohat-
125 stvím i statky časnými, jež podle ustanovení císařského proti nařízení
Kristovu zaujímá na újmu úřadu svého i na škodu ramene světského, žilo
podle učení Kristova i jeho apoštolů.

Potom tuto při i tyto články po celé zemi České i Moravské i po mno-
hých jiných krajinách vyhlásili, že totiž onu při mají a za ni se jedno-
130 myslně zasadili, s pány, rytíři, zemany i mnohými věrnými obce království
Českého, veřejně prohlašující, že tyto články i tyto svaté pravdy jsou
hotovi řádně písmý zákona božího zdůvodnit a upevnit beze všech váleč-
ných tvrdostí, jenom když jim bude dáno zasloužené, pokojné i obecné
a veřejné slyšení. A toho po mnohá léta nijak mít nemohli, protože nepřítel
135 pravdy i lidské spásy, ďábel, nechtěje, aby se toto dobro rozmáhalo, vzbudil
údy své, aby bylo to dobro mařeno mocí, násilím i ostatními ukrutenstvími
jak od osob světských, tak i od duchovních, totiž od papeže a jiných pre-
látů, od Zikmunda, tehdy krále uherského, od Němců i od ostatních cizích
140 národů i od obyvatel domácích, jejich při té věci pomocníků, kteří se snažili,
jak by to započaté dobro zároveň i s jazykem českého národa zkazili, zničili
a vyhladili. Proto všecek svrchu řečený lid, v této při čtyř článků, jak bylo
pověděno, spojený, nechtěje před takovou mocí, násilím i ukrutností od-
padnout od dobrého a ustoupit od víry obecné, s jednou vůlí i jednomysl-
ným souhlasem i radou mistrů pražských i jiných kněží, tehdy řečený lid
145 spravujících, zdvihl válku z nutnosti, nikoli dobrovolně, a to jedině na
obranu řečených pravd i na ochranu věrných, kteří tyto pravdy z povin-
nosti hájili, válku, hlavně namířenou k tomu cíli, aby tak zničen byl všecek
blud Antikristův, jakkoli zakuklený, a aby byla rozšířena víra Kristova,
řád, spravedlnost i pravda cestou i prostředky náležitými podle zákona

- 150 božího a s vyloučením všech nezřízeností. A ta válka byla zdvižena s velkou pílí a posílena příkladem a pravidly starých dobrých válečníků i odůvodněna od svrchu řečených mistrů pražských i kněží království Českého, kteří tehdy a od počátku s řečeným lidem pracovali. Arci, běda, časem se tato válka skrze mnohé, kteří se k nim lstivě připojili s jinými úmysly, obrátila v mnohé nezřízenosti, vždy proti předsevzetí a úmyslu věrných, kteří se pro ono řečené dobro věrně a obecně zasadili.

6 *Nehemiáše*: starozákonního proroka – 10 *ze zákona božího*: z bible – 42 *o čtyři artikuly*: o čtyři Pražské artikuly – 44 *prohlášený bakalář*: bakaláři teologie byli dvojího stupně: prostí (simplices) a prohlášení (formati); prohlášení bakaláři vykládali bibli (cursores) nebo čtyři knihy Lombardových Sentencí (sentenciarii) – 47 *svatých doktorů*: církevních učitelů, tzv. Otců – 64 *na jedné hoře*: na hoře Tábor na Bechyňsku – 71 *podle ustanovení Kristova*: tj. pod obojí způsobou – 76 *pravému učiteli*: tak o Kristovi na rozdíl od nepravých učitelů, jimiž jsou míněni teologové, kteří se vzdálili od prvotního učení Kristova – 81 *evangeličtí kněží*: kněží držící se evangelia; *pořadem práva občanského*: tj. podle světského práva (jinak řečeno: aby bylo zákonně ustanoveno, že kněží nemají mít světský majetek ani světskou moc) – 83 *desátky*: původně naturální dávky (desetina výtěžku selského hospodářství), odváděné farníky duchovnímu správci na jeho obživu; v pozdější praxi byla jejich výše pevně stanovena – 85-86 *podle zvyku židovského nebo podle Konstantína*: odvádění desátků kněžím bylo zavedeno již v staré církvi židovské; *narážkou na Konstantína* míněna tzv. donace Konstantinova, podvržený dokument o svěření světské vlády římské církvi, připisovaný císaři Konstantinovi ve 4. stol. – 89 *podle onoho nároku*: tj. vyplývajícího z tzv. donace Konstantinovy – 95 *zákon evangelický*: obsah evangelií – 96 *církev bojující*: církve existující na zemi – 99-100 *vstupující*... *jinak*: špatných kněží (srov. Jan 10,1n.) – 105 *s obcí*: tj. s lidem, s obyvateli – 106 „*Křížky*“: na návrší u obce Křížkový Újezdec na jih od Prahy při dnešní benešovské silnici (nyní tam stojí památník); bylo to 30. září 1419 – 115 *od levitů*: jde o duchovní nižšího svěcení, jáhny – 126 *ramene světského*: světské moci – 144 *mistrů pražských*: mistrů pražské university – 151 *odůvodněna*: stanovením podmínek, za nichž křesťan může vést válku; Biskupec, stejně jako i někteří jiní kněží táborští, zůstal v teorii věren požadavku úplného zamítání války, i když praxe leckdy nutila ke kompromisům

Část první – kapitola 12

Z jakých příčin a kdy bylo určeno slyšení mistrům pražským s kněžími tábořskými na hradě Konopišti.

- Když tehdy probíhaly věci tak, jak se vskutku stalo, potom v roce 1423 na základě útoku, který z výše uvedených důvodů učinili proti tábořským bratřím někteří mistři pražští, vytáhla do pole obec pražská se svými přívrženci, vzavši si na pomoc i stranu nejjasnějšího knížete Zikmunda, krále uherského, který byl tenkrát jejich nepřitelem. Vedouce s sebou hojně množství ozbrojenců, jízdných i pěších, přitrhli k tvrzi řečené Kříženec, jež byla tehdy poddána panství bratří z hory Tábor. Tam rozbili tábor a počali

té tvrze pilně dobývat děly i jinými válečnými stroji. Když se však po
10 dobu několika neděl bez ustání lopotili při obléhání řečené tvrze a měli jen
malý úspěch, jsouce od obležených stíháni rozličnými ztrátami, shlédl pán
na tiseň obležených skrze bratry z hory Tábor i urozeného pana Bohuslava,
řečeného ze Švamberka, a skrze obce, které se přidržovaly bratří z hory
Tábor, a ti se svými slovatnými tehdy hejtmany jim přišli na pomoc.
15 A když se tito blížili, počali se obléhatelé třást a skrze vyjednavče uza-
vřeli jakousi dohodu v tom smyslu, že obležení zůstali ve svrchu řečené
tvrzi Kříženci a oblehatelé odtáhli domů. Tamtéž bylo se souhlasem obou
stran určeno jiné místo u hradu Konopiště, aby se tam po uplynutí jistého
počtu dní obě dvě strany opětovně sešly a především našly, kdyby to
20 bylo možné, nějaký prostředek ke sjednocení kněží tábořských s mistry
pražskými, i urovnaly to, co vzniklo tehdy mezi svrchu řečenými obcemi
pro svrchu dotčené obléhání.

Když nadešla určená doba, sešlo se z obojí strany nemalé množství
jízdnych i pěších, ozbrojené děly i jinými stroji válečnými. Zatímco proti
sobě byli navzájem rozhořčení a šikovali se k boji, jedna strana hleděla
25 druhou potřít. To se mělo stát podle plánu strany pražské hlavně pro
ornáty zvláště určené k bohoslužbě, protože kněží táborští se zpěchovali
užívat jich při bohoslužbě. Posléze se zprostředkování některých osob z obou
stran, aby pro svrchu řečené ornáty z takovéto srážky mezi nimi nevzešlo
nemalé krveprolití, podařilo, že bylo se souhlasem obou stran rozhodnuto,
30 aby došlo především ke slovnímu hádání mistrů s kněžími tábořskými
o věcech mezi nimi sporných a aby byly zvoleny osoby, které by zjednaly
shodu mezi stranami. Ty osoby po společné poradě především přiměly
ke svornosti a k přátelství strany navzájem znesvářené a proti sobě
se šikující; pak podle jednomyslného usnesení prohlásily, že se mše
35 slouží v ornátech k bohoslužbě zvláště určených, nikoli však podle závazku
plynouceho ze zákona božího, nýbrž z ustanovení a obyčeje církve; a ko-
něčně učinily mezi stranami takovéto rozhodnutí: aby na znamení přátel-
ství a svornosti, uzavřené mezi stranami proti sobě rozhořčenými, a na
důkaz, že je dovoleno sloužit mši buď v ornátech zvláště k bohoslužbě urče-
40 ných, anebo bez nich, kněží táborští tamtéž sloužili v ornátech a mistři
pražští posluhovali svátostmi bez komží. To se ze strany kněží tábořských
stalo, neboť Prokop Holý z jejich strany hned po uzavření svornosti a jejím
vyhlášení sloužil v ornátě. Ze strany mistrů pražských se to však nestalo,
aby totiž posluhovali svátostmi bez komží, jak bylo vyhlášeno. Protože
45 však se řečené rozhodnutí stalo s tou podmínkou, že jestliže bude při příštím
slyšení, jehož se od mistrů pražských dostane kněžím tábořským, pravdivě
ze zákona božího a z výroků doktorů náležitě se v něm zakládajících doká-
záno, že jsou vázáni sloužit v ornátech k bohoslužbě zvláště určených,
budou napříště sloužit tak, jak bude vyhlášeno, proto bylo tehdy hned na

50 témž místě určeno, že mají mistři konat slyšení s kněžími tábořskými na svátek Jana Křtitele nejbližze příští. Také byly k tomu slyšení jmenovány osoby z obou stran, a to z osob světských i duchovních, jakož i stanoveno místo k slyšení na hradě Konopišti.

1 v roce 1423: tj. v dubnu 1423 – 6 *Křiženec*: mezi Mladou Vožicí a Načeradem – 7 z *hory Tábor*: míněno již město Tábor (tehdejší Hradiště hory Tábor) – 11-12 *Bohuslava, řečeného ze Švamberka*: pan Bohuslav byl původně odpůrcem husitů, ale za svého zajetí na Táboře se přidal k tábořským a stal se hejtmánem jejich domácího vojska – 17 u *hradu Konopiště*: nedaleko Benešova a Poříčí – 51 *na svátek Jana Křtitele*: 24. června

STARÉ LETOPISY ČESKÉ

Starými letopisy českými se od dob Fr. Palackého nazývá soubor drobných kronik, psaných od sklonku bojovného husitství jako pokračování různých starších kronikářských prací a obsahujících záznamy zhruba od počátku vlády Václava IV. do doby nastoupení Habsburků na český trůn (1526). Dochovaly se v jednatřiceti rukopisech představujících řadu verzí. Psali je vesměs přívrženci husitství, ale protože šlo o lidi různého stavu, věku a náboženskopolitických názorů (nejsou zastoupeni jen straníci husitské levice, radikálního Tábora), představují celek po ideové stránce v jednotlivostech značně různorodý. Častým přepisováním, rozšiřováním a dodatečným doplňováním, popř. vypouštěním zpráv nabyly charakteru kolektivního díla, v němž je do značné míry zastřen individuální přínos jednotlivých autorů.

Unikají-li však zatím povětšinou historickokritickému rozboru (zejména pro nedostatečné vydání textů) detailní otázky týkající se jednotlivých autorů, historické hodnoty jednotlivých zpráv a ideových odstínů, v jejichž duchu různé verze vznikaly, vystupují na druhé straně tím zřetelněji rysy společné celému tomuto různorodému celku, především znaky, které jej charakterizují jako literární památku.

Literární vlastnosti souboru jsou určeny způsobem, jak vznikal. První záznamy, navazující na starší kroniky, dostávají výrazné obrysy v líčení husitských válek z velmi umírněného hlediska Příbramovy pražské strany. Nejde o systematické vylíčení průběhu válečného dění, ale o jednotlivé zápisy účastníků a pamětníků. Toto první jádro Letopisů, jemuž se dostalo ucelenější podoby asi v polipanských letech, bylo velmi oblíbené, a proto je přejímaly všechny mladší prepisy; přitom bylo však i doplňováno z jiných pramenů, obměňováno z jiných politických hledisek a z tradice. – Druhým jádrem Letopisů jsou záznamy z poděbradské doby; vedle projevů příznivých vladařské politice krále Jiřího najdeme v nich i hlasy kritické. – Další relativně svébytná část Letopisů je věnována jagellonské době.

V souboru Starých letopisů českých, co do času a místa opisování (a tedy i co do lokálního charakteru interpolací a přidavků) velmi rozmanitým, rýsují se dvě hlavní skupiny, pražská a hradecká; z těchto dvou předních center rozrůstal se celek, který byl původně patrně jednotnější, až asi od doby vlády Jiřího z Poděbrad.

Hlavními znaky společnými celým Letopisům jsou bezprostřední vztah k látce a nevyumělkovaná prostota podání, vypjaté vlastenecké zaujetí, kladný vztah k Husovi, ale zároveň kritický odstup od věroučných sporů, které se jevily jako